

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшада біртұтас тәрбие бағдарламасы бойынша ұлттық құндылықты дамыту

ЖАРИЯЛАНДЫ
26.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/173856/>

Пәрменқұлова Ләззат Мелденқызы

Лауазымы: Меңгеруші

Қызылорда облысы, Шиелі ауданы

Кмқк «Балдырған» бөбекжай-бақшасы

Кіріспе: Қазіргі таңда қоғамның әлеуметтік-экономикалық дамуында ұлттық құндылықтардың маңызы артып отыр. Әсіресе, балаларға ұлттық мәдениетті, дәстүрлерді және құндылықтарды ерте жастан бастап үйрету еліміздің болашағы үшін өте маңызды. Балабақшада біртұтас тәрбие бағдарламасы бойынша ұлттық құндылықты дамыту — бұл баланың ұлттық сана-сезімін қалыптастыруға, мәдениетіне деген сүйіспеншілігін арттыруға, қазақ халқының бай тарихы мен дәстүрлерін меңгеруге бағытталған ұзақ мерзімді процесс. Ұлттық құндылықтар — бұл әрбір халықтың рухани және мәдени мұрасы, оның тарихы мен тұрмыс-тіршілігі, әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері, тілдік ерекшеліктері, өнері мен әдебиеті. халықтың дүниетанымын, өмір сүру салтын, рухани байлығын көрсетеді. Ұлттық құндылықтардың дамуы баланың болашақта өз халқының патриоты, мәдениеті мен тарихын құрметтейтін азамат болып өсуіне жол ашады.

1. Ұлттық құндылықтар мен тәрбие бағдарламасының негізі

Ұлттық құндылықтар — әр халықтың мәдениетінің негізі болып табылатын, ғасырлар бойы қалыптасқан нормалар, дәстүрлер, әдет-ғұрыптар, тілі мен діні, өнері мен ғылымы, адамгершілік қағидалары. Балабақшада осы құндылықтарды балалардың бойына сіңіру, олардың ұлттық мәдениетке деген сүйіспеншілігін қалыптастыру үшін тәрбие бағдарламасы біртұтас әрі жүйелі түрде жүргізілуі қажет. Балабақшадағы тәрбие бағдарламасында ұлттық құндылықтарды дамыту үшін төмендегі бағыттар бойынша

жұмыстар жүргізіледі:

2. Тіл мен мәдениетке деген сүйіспеншілік

Қазақ тілі — қазақ халқының мәдениеті мен тарихының негізгі құралы болып табылады. Тіл арқылы балалар ұлттық құндылықтарды игеріп, ұлттық әдебиетпен танысады, өз халқының тарихын біледі. Тілдік ойындар, ертегілер, өлеңдер мен жұмбақтар, халық әндері мен күйлері балалардың санасына қазақ халқының бай мәдениетін жеткізеді. Балабақшадағы тәрбиешілер мен мұғалімдер қазақ тілін еркін меңгерген, ұлттық құндылықтарды қадірлейтін тұлғалар болуы тиіс.

3. Дәстүр мен әдет-ғұрыптар

Қазақ халқының бай дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары баланың дүниетанымын кеңейтіп, ата-баба мұрасына деген құрметін қалыптастырады. Балабақшада ұлттық ойындар мен мерекелерді өткізу, қазақтың ұлттық тағамдары мен қолөнерін таныстыру, салт-дәстүрлер туралы әңгімелер жүргізу — мұның бәрі ұлттық құндылықтарды дамытуға септігін тигізеді.

4. Әдеп пен адамгершілік тәрбиесі

Ұлттық құндылықтарды қалыптастырудың маңызды бөлігі — балаларға адамгершілік пен әдептілік туралы тәрбие беру. Қазақ халқының өзара көмек көрсету, үлкенді сыйлау, кішіге ізет көрсету сияқты ұлттық құндылықтары балабақшада күнделікті тәрбие барысында жүзеге асырылады. Балалар бір-біріне қамқор болып, дұрыс қарым-қатынас жасау арқылы ұлттық мораль мен адамгершілік негіздерін игереді.

5. Көркем өнер мен музыка арқылы ұлттық тәрбие

Қазақтың музыкалық мұрасы, ұлттық өнері мен қолөнері балалардың шығармашылық дамуына және ұлттық мәдениетке деген сүйіспеншілігін арттыруға зор әсер етеді. Балабақшада балаларға қазақтың ұлттық әндері, күйлері мен би өнерін үйрету, сондай-ақ қолөнермен таныстыру, қазақтың ұлттық киімдерін көрсету сияқты іс-шаралар балалардың өнерге деген қызығушылығын оятып, ұлттық құндылықтарды игеруге мүмкіндік береді.

6. Экологиялық тәрбие мен табиғатпен байланыс

Қазақ халқының табиғатқа деген ерекше қатынасы да ұлттық құндылықтардың бір бөлігі болып табылады. Балабақшада балаларды табиғатпен таныстыру, оны сүю мен қорғау, қазақтың табиғатпен үндес өмір салты туралы айту маңызды. Жер-анаға деген құрметті қалыптастыру, ұлттық табиғатқа тән құндылықтар мен әдет-ғұрыптарды балаларға түсіндіру олардың экологиялық санасының дамуына ықпал етеді.

7. Ұлттық құндылықтар мен заманауи білімнің үйлесімділігі

Ұлттық құндылықтарды дамытудың маңызды аспектісі — заманауи білім мен технологияларды ұлттық тәрбиемен үйлестіру. Балабақшадағы тәрбие бағдарламасы балалардың тұлғалық дамуын, шығармашылық қабілеттерін, ойлау қабілеттерін дамытуға бағытталған, бірақ сонымен бірге олардың ұлттық мәдениетке деген құрметін қалыптастыруды мақсат етеді.

Ұлттық құндылықтарды дамытудағы тәрбиешінің рөлі

Тәрбиешінің рөлі өте маңызды. Балабақша тәрбиешілері тек балаларға білім беру ғана емес, олардың ішкі дүниесін қалыптастырып, жан-жақты дамуына мүмкіндік туғызады. Ұлттық құндылықтарды ұғындыруда тәрбиешінің өз халқының мәдениеті мен дәстүрін білуі, оны балаларға дұрыс жеткізе білуі керек. Сонымен қатар, тәрбиеші балалармен ұлттық дәстүрлерді ұстану, халық әндері мен күйлерін тыңдату арқылы қазақ халқының бай мұрасын жаңғыртып, баланың ұлттық сана-сезімін қалыптастыруға ықпал етеді.

Қорытынды

Балабақшада біртұтас тәрбие бағдарламасы бойынша ұлттық құндылықтарды дамыту — болашақ ұрпақтың санасына ұлттық мәдениетіміздің құндылықтарын сіңіру үшін маңызды қадам. Осы арқылы балалардың ұлттық рухы мен ұлттық сана-сезімі қалыптасып, өз халқының тарихы мен дәстүрлерін құрметтейтін азаматтар өсіп жетіледі. Бұл процессте тәрбиешілер мен ұстаздардың рөлі зор, өйткені олар балаларға ұлттық құндылықтарды тек білім беру арқылы емес, жүректеріне жеткізу арқылы танытады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Ж.Қ.Дүйсенова, Қ.Н.Нығметова. Балалар психологиясы. – Алматы, 2012.
2. Меңжанова А. «Мектепке дейінгі педагогика»-Алматы.
3. Біртұтас тәрбие бағдарламасы.
4. Ешенгазина А. С. ТҰЛҒАНЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТЫҚ БАҒЫТТЫЛЫҒЫНЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ. – 2020
5. Интернет желісі.